

ชื่อเรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเรื่องการทอผ้า : กรณีศึกษาบ้าน โลกเจริญ
ตำบลหนองกุ้งศรี อำเภอหนองกุ้งศรี จังหวัดกาฬสินธุ์

ผู้วิจัย จุฑาภรณ์ ภูพานิธิ ปริญญา ค.ม. (หลักสูตรและการสอน)
อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.ศักดิ์พงศ์ หอมหวล ประธานกรรมการ
ดร.สมบัติ ฤทธิเดช กรรมการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2554

บทคัดย่อ

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเรื่อง การทอผ้า : กรณีศึกษาบ้าน โลกเจริญ ตำบลหนองกุ้งศรี อำเภอหนองกุ้งศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ มีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ 1. เพื่อถอดองค์ความรู้ของครูภูมิปัญญาในท้องถิ่น 2. เพื่อศึกษา กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามอัธยาศัยการทอผ้าของกลุ่มแม่บ้านบ้าน โลกเจริญ ตำบลหนองกุ้งศรี อำเภอหนองกุ้งศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ 3. เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามอัธยาศัยการทอผ้าของกลุ่มแม่บ้านบ้าน โลกเจริญ ตำบลหนองกุ้งศรี อำเภอหนองกุ้งศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี คือ วิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ ร่วมกัน ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย คือ กลุ่มแม่บ้าน จำนวน 14 คน ผู้นำชุมชน 6 คน บ้าน โลกเจริญ ตำบลหนองกุ้งศรี อำเภอหนองกุ้งศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ และกลุ่มเป้าหมายการวิจัย คือ เด็กและ เยาวชน จำนวน 15 คน ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การทอผ้า โดยใช้การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การสนทนากลุ่ม เรื่องเล่าเร้าพลัง การทบทวนหลังการปฏิบัติ การถอดบทเรียน แบบประเมินความพึงพอใจ และเวทียืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ผลการวิจัย พบว่า

1. การถอดองค์ความรู้ของกลุ่มแม่บ้าน บ้าน โลกเจริญ ตำบลหนองกุ้งศรี อำเภอ หนองกุ้งศรี จังหวัดกาฬสินธุ์จะมีปัจจัยที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ อยู่ 3 ปัจจัย ได้แก่ ครอบครัว กลุ่มเพื่อน และกลุ่มอาชีพ แต่ในทั้ง 3 ปัจจัยจะได้รับการถ่ายทอดจากครอบครัวมากที่สุด ลองลงมาได้รับการถ่ายทอดจากกลุ่มเพื่อน ในการส่งเสริมสนับสนุนของผู้นำชุมชนต่อ กลุ่มแม่บ้าน จะให้การส่งเสริมสนับสนุน ด้านงบประมาณ ส่งเสริมในการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ

ส่งเสริมให้มีการแต่งกายชุดพื้นเมืองเข้าร่วมในงานพิธี งานประเพณีต่างๆ จัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้เห็นคุณค่าของการทอผ้า สำหรับผู้นำไม่เป็นทางการในชุมชนจะมีบทบาทในการเป็นผู้นำในการประกอบพิธีกรรม ความเชื่อต่างๆ ผู้นำกลุ่มนี้จะปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง เช่นการแต่งตัวก็จะแต่งด้วยชุดผ้าพื้นเมืองเป็นประจำ

2. กระบวนการจัดการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามอรรถศาสตร์การทอผ้าของกลุ่มแม่บ้าน ในการวิจัยในครั้งนี้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะแบ่งออกเป็น 6 ฐานการเรียนรู้ ฐานการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ประวัติความเป็นมาของการทอผ้า ฐานการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง เครื่องมือที่ใช้ในการทอผ้า ฐานการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การเตรียมและวิธีเลือกสีของเส้นด้ายในการทอผ้า ฐานการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การเตรียมเครื่องมือเพื่อการทอผ้า ฐานการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การสาธิตวิธีการทอผ้า ฐานการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง ปฏิบัติการทอผ้า ในการร่วมกิจกรรมทำให้เด็กและเยาวชน จำนวน 15 คน ได้รับการพัฒนากระบวนการทำงาน เด็กและเยาวชนสามารถทำงานได้อย่างมีกระบวนการ คือ มีการวิเคราะห์งาน การวางแผนการทำงาน การปฏิบัติงานตามแผน และการประเมินผลงานของตนเอง โดยเน้นการทำงานเป็นรายกลุ่มได้จริง และเด็กและเยาวชนมีทักษะกระบวนการทำงาน และการจัดการ การทำงานเป็นกลุ่ม การแสวงหาความรู้ สามารถแก้ปัญหาในการทำงาน รักการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่องาน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่เด็กและเยาวชนจะได้นำไปปรับใช้ในการดำรงชีวิต ทั้งในปัจจุบันและในอนาคตต่อไป โดยส่วนใหญ่เด็กและเยาวชนยอมรับว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งนี้ใช้กลุ่มแม่บ้าน (ภูมิปัญญาท้องถิ่น) และแหล่งเรียนรู้ในชุมชนได้อย่างเหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเด็กและเยาวชน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มแม่บ้าน (ภูมิปัญญาท้องถิ่น) ที่มีความรู้ มีประสบการณ์ โดยการสืบค้น ถอดความรู้ เรื่องการทอผ้า ที่มีอยู่ในตัว กลุ่มแม่บ้าน (ภูมิปัญญาท้องถิ่น) ทำให้เด็กและเยาวชน ได้องค์ความรู้ได้ลงมือปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง สิ่งต่างๆ ที่เด็กและเยาวชนได้รับเป็นสิ่งที่ดีและเยาวชนสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน และสามารถทำให้ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างสงบสุข

3. การวัดความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องการทอผ้า เด็กและเยาวชนที่ได้ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ มีความพึงพอใจโดยรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมากที่สุด ($X = 4.62$ และ $S.D. = 0.036$) เมื่อพิจารณาระดับความพึงพอใจที่มีต่อการร่วมกิจกรรม พบว่า เด็กและเยาวชนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกเรื่อง คือ ยกเว้นเรื่องพอใจที่มีผู้รู้คอยช่วยเหลือในการทำกิจกรรม จะอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก ผลที่เกิดกับกลุ่มแม่บ้าน (ภูมิปัญญาท้องถิ่น) ทำให้กลุ่มแม่บ้าน (ภูมิปัญญาท้องถิ่น) ได้รับการสนับสนุนส่งเสริม

ให้มีโอกาสได้ถ่ายทอดความรู้สู่คนรุ่นใหม่ ทำให้เห็นความสำคัญถึงองค์ความรู้ที่มีอยู่ในตัวเอง
พอใจในตนเองที่ทำให้ผู้อื่นเข้าใจได้ พอใจในการได้ช่วยเหลือผู้เรียน ภูมิใจในความสำเร็จ
ของตน ภาคภูมิใจที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนและสังคม สามารถปรับตนเองให้เป็นบุคคล
แห่งการเรียนรู้ เกิดการรวมกลุ่มในเชิงสร้างสรรค์ของภูมิปัญญาในการสร้างและเชื่อมโยง
เครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Title : The informal learning activities about weaving: A case study of Bankhokcharoen, Nongkungsee sub-district, Nongkungsee district, Kalasin province.

Author : Jutaporn Phupatee **Degree :** M.Ed. (Curriculum and Instruction)

Advisors : Dr. Sakpong Homheon Chairman

Dr. Sombat Rittidat Committee

RAJABHAT MAHA SARA KHAM UNIVERSITY, 2011

ABSTRACT

The objective of this research was aimed to transfer knowledge of teachers in the local wisdom, to study the process of informal learning activities according to the housewife group of weaving, and to study the result of informal learning activities according to the weaving of the housewife at Bankhokcharoen, Nongkungsee sub-district, Nongkungsee district, Kalasin province. It was the mixed research methodology; the qualitative and quantitative research. The people who was gave data was the housewife group consist of 14 person, 6 community leaders at Bankhokcharoen, Nongkungsee sub-district, Nongkungsee district, Kalasin province. And the research target group was 15 persons of children. The learning activities was processed by the interview, the focus group, the motivation by story, the after-action review, the learning transfer, the satisfaction, and verify the reliability of the information. All data were analyzed by the content analysis.

The research result was found as follows;

1. There were three factors influenced to transfer knowledge of teachers in the local wisdom namely; the family, the friend group and the occupation group, however, the family was the important factor, then it was the friend group. The community leader had promoted and supported the housewife group concerning budgeting to set as occupation group, to promote to weave the local dress participate the fork cultural traditional activities in order to get value of local weaving. The informal leader would be the person who guide for

operate the ceremonies that believed and faith. These leaders would be their model such as usually dressed with the native cloth.

2. The process of informal learning activities according to the housewife group of weaving was found 6 learning basis; 1) the history of weaving, 2) the tool used in weaving, 3) the preparation and how to choose the color of the yarn in weaving, 4) the preparation tool for weaving, 5) the demonstration of weaving, and the 6) weaving operations. After participated the activity, the children was developed by the work process caused they could work with the process; there were the work analysis, the work plan, the implementation and the self evaluation. Especially to work as the group. They had a skill in work process, a management, a knowledge seeking, and an ability in solving problems, love in working and a good attitude to work. These were the important and need for adapting of daily life presently and future. Most of them accept that this learning place and the person (housewife) who transfer knowledge were reasonability and favorable. The children had a changing and learning with the housewife (folk wisdom) who had high knowledge and experience by searching and convey knowledge about weaving from themselves caused children received a knowledge and operation in real situation. The many things that children got can be served on a daily basis, which will be able to live peacefully in society.

3. The satisfaction of children about the activities of weaving found that they were satisfied with the overall highest level ($X = 4.62$ and $SD = 0.036$). When considering satisfaction with the activity, found that there were at the highest level that is almost every item, except the satisfaction in knower assisted the activities that was in high level. The result that effect to the housewife (Local wisdom) found that the housewife has been encouraged to have the opportunity for transferring the knowledge to young people, they had been seeing the importance of knowledge in themselves, had a satisfied in themselves that teach other understanding, had satisfaction of helping others, had a pride in their success, had a proud hat recognized by friends and society, had an ability of adjusted to be individual learning, there was creative integration of local knowledge which was useful for creating links and networks of exchange and learning, and to be promotion the lifelong learning.